

KRONIEK
VAN DE STICHTING
GESLACHT MEES

NUMMER 64 ■ JUNI 2015

VAN DE REDACTIE

Het is al weer 2015. Als je terugkijkt naar het voorbije jaar springen een aantal zaken eruit. De dieptepunten hebben helaas de overhand. Zoals het neergeschoten vliegtuig MH 17 op weg naar Maleisië. Er komen 298 mensen bij om, waaronder 193 Nederlanders. Naar de oorzaak wordt nog onderzoek gedaan. Een ander dieptepunt is op 7 januari de aanslag bij het Franse satirische tijdschrift Charlie Hebdo in Parijs. Twaalf mensen komen hierbij om het leven. Vers in het geheugen ligt nog de gigantische aardbeving in Nepal, die tot nu toe meer dan 9000 mensen het leven kosten.

Het wereldwijde vluchtelingen probleem wordt ook steeds nijpender. Vooral het plaatsje Lampedusa is vaak in het nieuws, waar vorig jaar meer dan 3000 bootvluchtelingen verdronken op hun tocht in gammele bootjes. Maar ook op vele andere plaatsen in het Midden Oosten en in Afrika vluchten mensen weg op zoek naar een menswaardig bestaan. Het ergste is, dat bij de oversteek hun laatste cent wordt afgetrosgeld door criminele mensensmokkelaars. Meer dan 200.000 vluchtelingen bereiken wel Europa. Maar dit betekent niet dat hun leven er veel beter op wordt, zonder werk, zonder woning en zonder toekomst. Op 24 april wordt in Brussel een speciale EU-Top over dit mondiale probleem georganiseerd, met tot gevolg een verdrievoudiging van het budget voor de reddingsmissie.

In de politiek moeten minister van Veiligheid en Justitie Opstelten opstappen, samen met zijn staatssecretaris Teeven. Opstelten heeft de kamer niet correct ingelicht. Teeven was als officier van justitie ooit betrokken bij een schikking met een drugs crimineel. De economie trekt weer aan met een groei van 1,4 % vergeleken met een jaar geleden. Op sportgebied behaalt het Nederlands elftal met als coach Louis van Gaal verassend de derde plaats op het WK voetbal. Dankzij een 3-0 overwinning in en op Brazilië.

Genoeg nu over de globale problematiek. Wat kunt u in deze Mezenkroniek verwachten? Ik had een bijzondere ontmoeting met Evert Dorhout Mees (1925), hij was internist bij het UMC Utrecht. Hij woonde jaren in Turkije en is een kenner van de Islam cultuur. Madeline bericht over de Mezenbeker, die dit jaar gaat naar zangeres Nathalie Mees. Ludo schrijft over de lessen ,die hij geeft als gastdocent over Amnesty International. Vita schrijft over een dansproject in India. En Anna was erbij toen de Dalai Lama in Rotterdam op bezoek kwam. Jaap bezoekt muziekvereniging Con Amore in Noordgouwe, die 150 jaar bestaat. Ems Teychiné en Jeroen van der Hoff zijn de drijvende krachten. Velen van u hebben hopelijk de unieke expositie Late Rembrandt gezien in het Rijksmuseum, ondergetekende schrijft er een stuk over.

Bijna traditioneel besluiten wij dit redactioneel met een oproep voor interessante, onverwachte en humoristische stukken voor de Kroniek 2016. Als er een Mees is die goed cartoons kan tekenen, graag contact met mij opnemen.

Want alleen met uw bijdragen kan er een aantrekkelijke Mezenkroniek verschijnen. Hopelijk vindt u dat ook gelden voor deze editie van de Kroniek.

■ Jaap Mees
jaapmees@online.nl

colofon

BESTUUR EN COMMISSIES

penningmeester

Barend Mees
Lage Barakken 30
6221 CK Maastricht
bmemees@hotmail.com

lid

Alexander Mees
Parklaan 36
3972 JZ Driebergen – Rijsenburg
tel. 0343-521455
amees@xs4all.nl

lid schilderijen

Joost Mees
Terbregse Rechter Rottekade 250
3055 XJ Rotterdam
tel. 06 20628657
joost.mees@mdhi.nl

lid adressenbestand/genealogie

Hans Mees
Neherpark 136
2264 ZC Leidschendam
tel. 070 3866304
jr.mees@hetnet.nl

Redactieadres Kroniek

Jaap Mees
Westhaven 24b
2801 PJ Gouda
telefoon 0182-603701
mobiel 06-48863305
jaapmees@online.nl

Stichting Geslacht Mees

Bank Mees Pierson nr. 255050593
ABN Amro nummer 255050593
IBAN-nummer: NL82ABNA0255050593
BIC-nummer: ABNANL2A

Website

Hans Mees
jr.mees@hetnet.nl
Alexander Mees
amees@xs4all.nl
Barend Mees
bmemees@hotmail.com

www.familiemees.com

KLEINE FAMILIEDAG 5 OKTOBER 2014

Op 5 oktober was er een Mezenbijeenkomst voor 65-plussers georganiseerd ten huize van Antoinette en Bernard Goslings-Mees in Oegstgeest. 24 familieleden hadden gehoor gegeven aan de uitnodiging.

In de keuken/eetkamer kwam iedereen eerst voor een kopje koffie bijeen en begroette men elkaar. De oudste Mees was ook gekomen: Lydia Staab-Mees, als altijd actief en belangstellend. Het was een mengeling van vrolijk weerzien, vage herkenning en nieuwe ontmoeting.

Als intermezzo volgden enige 'Mezen-wetenswaardigheden', over diverse aspecten van onze familiestichting: over het bestuur en de moeite die het kost om geschikte bestuursleden te vinden. De agenda's zijn overvol en weinig mensen voelen voor een bestuurslidmaatschap. Er wordt nu meer geprobeerd om mensen per project te interesseren. Ook werd gezamenlijk nagedacht over de bestemming van de schilderijencollectie van de Stichting. Daarover zal Joost verder uitweiden.

Daarop volgde een heerlijke lunch aan verschillende ronde tafels waardoor er uitgebreid kon worden bijgepraat of zelfs herontdekt. Velen hadden elkaar in lang niet gesproken of gezien..

Na de lunch werd er aandachtig geluisterd naar een kort liederen recital door de sopraan Nathalie Mees,

begeleid door pianist Wim Voogd met een zorgvuldig samengesteld programma van bekende en onbekende Franse, Duitse en Engelse componisten uit de 19e en 20e eeuw. Iedereen heeft er erg van genoten. Tot slot kreeg Nathalie tot haar eigen verrassing de traditionele Mezenbeker uitgereikt voor haar verdiensten als zangeres.

Toen werden we ineens verrast door Lieke Meertens, achterkleindochter van Marten Mees, die uit haar familie een prachtige oude quilt en nog enkele dierbare familiestukken had meegebracht.

De dag eindigde in een stralende zon met nog een kopje thee buiten op het terras. Dit was een bijeenkomst voor herhaling vatbaar. Onze hartelijke dank aan Antoinette en Bernard!

■ Helen Mees – de Stuers

Lieke Meertens

MEZENBEKER VOOR NATHALIE MEES

OP DE KLEINE FAMILIEDAG OP 5 OKTOBER 2014 IN OEGSTGEEST

Nathalie, we hebben eerst jou aan het woord en de klank gelaten, maar nu neem ik het woord weer even terug om wat tegen en over jou te zeggen.

Je hebt net prachtig voor ons gezongen. Dat mes sneed aan twee kanten, want voor ons was het fijn om naar zoiets moois te luisteren en voor jou was het leuk om dat voor de Mezen te doen en omdat zingen nu eenmaal jouw passie is.

Ik heb begrepen dat zang niet je eerste studie was, maar dat je eerst muziekregistratie hebt gestudeerd aan het Koninklijk Conservatorium in den Haag. Opnames maken van uitvoerende musici. Dat is een veel technischer vak, maar heeft wel direct met heel nauwkeurig luisteren naar muziek te maken. Mensen waar je mee te maken had hebben je aangemoedigd om zang als hoofdvak te gaan doen en zo ben je echt in dit vak terecht gekomen.

Daarnaast heb je nog meer passies en één daarvan is lezen. Daarmee kwam er weer een mes dat aan twee kanten sneed, want omdat het erg moeilijk is om van zang alleen te leven, was een baan op het gebied van je tweede passie bij boekhandel Verwijs, een uitkomst. Maar boekhandels maken ook zware tijden door en je hebt die baan verruild voor een baan in de kiosk aan het van Hoytemaplein, waar je misschien wel heel wat Mezen hebt geholpen zonder het te weten...

Een derde passie is het paardrijden. Naar ik begreep heb je die van je vader die je helaas maar heel kort hebt

gekend. Te kort om samen met hem paard te rijden. Heel trouw verzorg en berijd je een paard van iemand anders.

Waarom vertel ik dit allemaal?? Dat heeft te maken met de traditie in de Mezen Stichting om bij een familiedag iemand in het zonnetje te zetten die zich verdienstelijk maakt in de kunst- en cultuurwereld en daar zijn steentje aan bijdraagt. Iets dat in deze barre tijden van bezuinigingen op cultuurgebied heel erg nodig is. Daarom ga ik jou nu de Mezenbeker uitreiken, een groot woord voor een klein wisselbekertje dat jij onder je hoede mag houden tot iemand anders hem krijgt bij een volgende familiedag.

Nathalie, het ga je goed met je carrière, hou vol en blijf zingen met als voornaamste drijfveer je passie voor zingen!

■ Namens de Stichting, Madeline

Marten Mees wordt geïnterviewd door Hans Goedkoop voor het tv programma De IJzeren Eeuw.

FAMILIEBERICHTEN

GEBOREN:

Amsterdam, 1 maart 2015: Silke Klasina ter Horst, dochter van Janneke Klasina Das en Hester Annette ter Horst, kleindochter van Madelaine PhAldr ter Horst-Mees (R11-18).

GEHUWD:

Amsterdam, 21 november 2014: Janneke Klasina Das en Hester Annette ter Horst, kleindochter van Madelaine PhAldr ter Horst-Mees (R11-18).

OVERLEDEN:

Groningen, 28 december 2014: Lydia Mees-Felix, weduwe van Nanno Poppo Mees (G 12-26), geboren 23 juli 1922.

TER NAGEDACHTENIS AAN LYDIA MEES-FELIX

23-07-1922 – 28-12-2014

Op 28 december 2014 overleed onverwachts onze moeder op 92-jarige leeftijd. Ze woonde geheel zelfstandig in haar mooie zonnige flat in Groningen-Zuid. Ze had al jaren suikerziekte en gaf zichzelf haar insulineinjecties. Vorig jaar moest haar rijbewijs verlengd worden en dat was heel spannend, want suikerziekte tast o.a. je gezichtsvermogen aan. Ze was dan ook heel blij dat het haar lukte om door de keuring te komen. Want zoals ze zelf aangaf, zo zelfstandig leven, dat zou zonder auto wel heel ingewikkeld worden. Het is haar gelukt tot het laatst toe geheel zelfstandig te blijven. Zo ging ze twee weken voor haar overlijden nog naar de bijeenkomst van de Ladies Circle waar ze al meer dan 40 jaar lid van was. We zijn heel blij dat ze tot het allerlaatst toe haar zelfstandige leven heeft kunnen leven zoals zij dat wilde.

In haar geboorteplaats Delft had ze na de oorlog onze vader Nanno Poppo Mees ontmoet met wie ze in 1951 trouwde. Ze verhuisden naar Groningen. Daar kregen ze drie kinderen Martin (1952), Erik (1954) en Annemiek (1957). Naarmate de kinderen groter werden, kreeg onze moeder zelf ook weer tijd om haar sportieve kanten te ontplooien. Zo was er weer tijd voor volleybal, tennis en zeilen. Later werd het tennis ingeruild voor het golfen, wat ze tot twee jaar geleden is blijven doen. Daarnaast las ze

dagelijks het NRC en volgde het nieuws op de televisie. Zo zullen we ons onze moeder herinneren, tot de het laatst toe zelfstandig, een beetje eigenwijs en actief.

■ Annemiek, Erik, Martin Mees

‘ZOUT IS SLECHT VOOR MENSEN’

INTERVIEW MET EVERT DORHOUT MEES

In de serie *Krasse Tachtigers* komt dit keer Professor Evert Dorhout Mees (1925) aan het woord. Hij was als internist verbonden aan het Academisch Ziekenhuis in Utrecht en hoofd van de afdeling Nephrologie (nierziekten). Hij deed veel pionierswerk met betrekking tot de chronische dialyse en richtte de Stichting Thuis Dialyse op. Na zijn pensioen ging hij verder aan de EGE universiteit in Izmir Turkije. Zijn andere interesses zijn de Islam, het schrijven van artikelen en columns en ook zet hij zich in voor de mensenrechten.

Ik word hartelijk ontvangen door Dorhout Mees en zijn vrouw Mia in hun mooi verbouwde boerderij in Vorden vlakbij Zutphen.

U bent begonnen als internist, waar heeft u gestudeerd?

In Utrecht, waar ik na het gymnasium medicijnen studeerde. Ik ben daar hoogleraar geworden en heb tot mijn 65e in Utrecht gewerkt. Aanvankelijk was ik niet van plan om dokter te worden, maar achteraf gezien had ik geen ander beroep willen hebben. Je dacht in die tijd niet zo in beroepen. Mijn interesses waren filosofie en natuur wetenschappen.

Waarom internist?

In mijn bul stond dat ik ‘bevoegd was tot de genees-heel- en verloskunst tot in haar volle omvang.’ Je mocht opereren als je wilde, maar ik was het meest geïnteresseerd in de fysiologie: hoe werken de organen van het lichaam, hoe verzet het lichaam zich tegen ziekten en hoe kun je daar bij helpen. Ik houd me als internist met name bezig met het hart- en bloedvaten systeem. De laatste 20 jaar was ik vooral gericht op het hart. Ik merkte dat dialyse-(kunstnier) patiënten daaraan overlijden en niet aan hun nierziekten, want zij blijven in leven dankzij de kunstnier.

Toen ik 65 werd wilde ik nog doorwerken als internist, maar in Nederland mocht dat niet. Op een congres in Istanbul had ik een Turkse collega ontmoet die 2 weken vrij nam om ons het land te laten zien. Wij waren verkocht: Ik solliciteerde naar een positie in Izmir (het oude Smyrna) en kreeg meteen een vaste aanstelling. Ik had daar meer autoriteit dan in Nederland.

Was het niet moeilijk om te wennen aan een andere cultuur?

We voelden ons er heel snel thuis. Turken zijn warm en

hartelijk. Iedereen is enorm gastvrij: zo kregen wij enkele malen in een restaurant door een onbekende iets aangeboden die soms zelfs voor ons afrekende: puur uit gastvrijheid. De patiënten waren vaak ook erg dankbaar. Ik werd bezocht door de familie van een overleden patiënt. Ik had dus niets gedaan, maar toch bedankten ze voor mijn zorg. Heel ontroerend.

We hebben 8 jaar in Turkije gewoond en hebben er enkele van onze beste vrienden. We woonden in een mooie bungalow op de campus. Maar het mooiste is dat wij daar een groep artsen en verpleegsters er van hebben kunnen overtuigen, dat kunstnierpatiënten beter kunnen en dus moeten worden behandeld.

Wat belangrijk is dat er te veel zout wordt gegeten. De mens is niet geschapen om zout te consumeren. Alle zoogdieren zitten zo in elkaar dat ze het zout zoveel mogelijk vast houden. De nieren hebben moeite om veel zout kwijt te raken. Mensen worden al lang goed geïnformeerd dat zout slecht is en wetenschappelijke commissies in alle Westerse landen hebben gepleit voor algemene zoutbeperking. Maar het is moeilijk mensen te overtuigen minder zout te gebruiken zolang zij daar geen voordeel van bemerken. Bovendien zijn er belangen groepen die zich er tegen verzetten

Is zout slechter dan suiker?

Het is allebei slecht, maar zout veroorzaakt meer doden. De meeste mensen kunnen wel tegen zoutgebruik omdat hun nieren zich aanpassen. Maar 30 % krijgt op den duur hoge bloeddruk (hypertensie) die de slagaderen beschadigt en leidt tot infarcten in hart en hersenen. Zodoende is hypertensie indirect de grootste doodsoorzaak.

Omdat kunstnier (dialyse) patiënten geen eigen nierfunctie meer hebben, krijgen ze bijna allemaal

hypertensie en vaak ook hartfalen. Wij hebben in Izmir getoond, dat dit kan worden voorkomen door strenge zoutbeperking en/of langere dialyse tijden. Maar hoewel enkele centra in de wereld hetzelfde hebben bereikt, wordt dat wereldwijd niet nagevolgd. Voor dat betreurenswaardige feit zijn tal van oorzaken, maar de voornaamste is: de commercialisering van de geneeskunde.

Er worden veel overbodige dure medicijnen gebruikt. De farmaceutische industrie bepaalt welke behandelingen mensen krijgen en hoe de dokters worden opgeleid. Maar ik beschuldig niet zozeer de industrie, maar vooral de dokters die geen weerstand hebben geboden en zich vaak gewoon laten omkopen. Een zoutarm dieet zou bijvoorbeeld veel bloeddrukverlagende pillen overbodig maken.

U hebt zich ook met de Turkse politiek bezig gehouden.

Ja, daar kun je niet onderuit, tenzij je de ogen sluit. Ik was nog maar net op het ziekenhuis begonnen, toen er een bericht kwam dat een (Koerdische) collega, die zich kort tevoren na specialisatie in het Oosten had gevestigd, voor de ogen van zijn vrouw was doodgeschoten. De politie had geen enkele interesse getoond en sympathiseerde kennelijk met de moordenaars. In de oorlog tegen de Koerdische opstandelingen ('terroristen') zijn inmiddels 40.000 doden gevallen en hebben door regering gesteunde moordcommando's duizenden 'moorden met onbekende dader' gepleegd, waarvan tot heden niet één is opgehelderd. Na terugkomst in Nederland ben ik nog 3 maal door mensenrechten organisaties uitgezonden als waarnemer naar processen tegen Turkse collega's, die beschuldigd waren van 'hulp aan terroristen'. Uiteindelijk zijn zij vrijgesproken, maar ze waren wel gemarteld. Ook heb ik eens als vertrouwensarts een Koerdische vrouw begeleid, die hier in hongerstaking was gegaan omdat Donner haar wilde uitleveren aan Turkije.

De Hoge Raad heeft dat toen verhinderd en zij is uiteindelijk in Noord-Irak terecht gekomen.

De laatste tijd zijn de Koerden weer in het nieuws.

De Koerden wonen verspreid over vier landen, maar de meesten in Turkije. De Turkse regering is altijd bang, dat een onafhankelijk Koerdisch gebied in een buurland de Turkse Koerden zal aanmoedigen. Toen dus de Syrische Koerden tegen Assad vochten, steunde Erdogan ze niet, ook niet toen ze door de IS werden aangevallen. Dat wordt hem natuurlijk door de Turkse Koerden (die hij juist wat tegemoet was gekomen) kwalijk genomen. Erdogan is er alleen op uit, zijn

eigen macht te vergroten. Hij vaart daarom, zowel in binnen als buitenland, een zigzag koers en gaat verbonden aan met vroegere vijanden in de hoop iedereen te vriend te houden. Dat gaat natuurlijk niet lukken.

Iets heel anders, ik zag op uw website www.evertdorhoutmees.nl. dat u de 13de eeuwse Turkse dichter Yunus Emre erg goed vond. Wat boeit u in hem?

Hij schrijft mooie klankrijke gedichten over de parallellen tussen aardse en Goddelijke liefde. Een soort Guido Gezelle. Hij was een 'Soeffi' mysticus, die nu nog erg wordt gewaardeerd, vooral door 'progressieve' Turken.

Ook de moderne schrijver Yasar Kemal schreef grote literatuur, m.i. beter dan de Nobelprijswinnaar Orhan Pamuk. Hij is van Koerdische afkomst en zijn romans zijn een aanklacht tegen de uitbuiting van zijn volk door de grootgrondbezitters. Maar het bijzondere is zijn stijl, een mengsel van realiteit en sprookjes.

U weet veel van de Islam, is het een imperialistische godsdienst zoals vaak wordt beweerd?

Elke religie, ook het Christendom heeft dat in zekere mate, maar de Islam wel wat meer want die is ook een recept voor een ideale maatschappij. De meeste moslims zijn net zulke mensen als wij. Daarbij is het waanzin, een geloof te 'bestrijden' dat door anderhalf miljard mensen wordt beleden. Toen ik uit Turkije, waar ik alleen respect voor christenen en Joden had ontmoet, in Nederland terugkwam, was ik geschokt door die angst en haat tegen vreemdelingen en moslims. Ik ben mij er toen extra in gaan verdiepen. Wij kennen de journaliste Froukje Santing, die met een Turk is getrouwd en onderzoek onder moslims heeft gedaan. Volgens haar zijn een deel van de Turken in Nederland verwesterd en een ander deel heeft zich juist schrap gezet door alle discriminatie. Zij klampen zich vast aan hun Islamitische identiteit.

Begrijpt u waarom Wilders de Islam zo bedreigend vindt?

Extremisten krijgen altijd meer steun dan meer genuanceerde mensen. De meeste moslims zijn helemaal niet fanatiek. Voor de oorlog had de NSB de slogan: 'Denk niet langer wordt fascist'. Er zijn helaas weinig mensen die hun gezond verstand gebruiken. Daar profiteert ook Wilders van.

Op zijn website www.evertdorhoutmees.nl schrijft Dorhout Mees over geweld en terreur in de Islam: ... “ Dat er moslims zijn, die geweld tegen andersdenkenden aanprijzen is evident. Dat die uitingen in de media sterk worden uitvergroot

eveneens. Als gevolg hiervan is een aanzienlijk deel van de Nederlanders volgens recent onderzoek islamofob. Wanneer ik uitspraken van prominente politici, predikanten en bisschoppen uit de afgelopen jaren op een rijtje zet, is het duidelijk dat zij voor Wilders de weg hebben geëffend. Wat gemakshalve 'Islamitisch terrorisme' wordt genoemd, is een nieuw verschijnsel, dat nog niet eerder in deze vorm werd gezien. Zelfmoord- terrorisme is in strijd met de Islam en de aanslagen van 9-11 zijn meteen door alle moslim leiders uitdrukkelijk veroordeeld".

De Franse socioloog Olivier Roy geeft in zijn boek: L 'islam mondialisé een uitstekende analyse. Het 'islamitisch terrorisme' is een product van 'verwesterde' moslims, die geen banden meer hebben met hun 'roots'. Roy onderscheidt twee vormen terrorisme:

- 1) In het kader van nationale bewegingen (Palestijnen, Tsjetsjenen, Talibaan). Voor hen is terrorisme een middel om concrete lokale, politieke doelen te bereiken. Hiermee onderhandelen is mogelijk en wenselijk.
- 2) Transnationaal terrorisme (al Queda), dat het 'systeem' aanvalt zonder concreet doel. Hiermee onderhandelen is zinloos.

Het onvermogen van Bush en zijn Europese vrienden om dit verschil in te zien maakte het onmogelijk om een effectieve strategie er tegen te voeren. Helaas verengt de discussie steeds meer tot een religieus perspectief, terwijl de politieke, economische, sociale en culturele aspecten veel belangrijker zijn.

Welke interesses heeft u naast uw werk?

Ik ben altijd erg geïnteresseerd geweest in geschiedenis. Ook ben geboeid door filosofie. Er zijn drie filosofen die mij bijzonder aanspreken. Richard van Mises, een Oostenrijkse filosoof die voor Hitler uitweek naar Istanbul (!). Hij begint met analyse van het instrument waar alle filosofen zich van bedienen: de taal. Ook andere filosofen zoals de beroemde Wittgenstein delen die visie. Hij bestrijdt de sinds Plato door veel filosofen kritiekloos aanvaarde gedachte, dat achter ieder woord zich een idee moest bevinden. Een woord betekent wat wij er onder verstaan en kan dus in de loop van de tijd veranderen. Taal is een levend iets.

John Gray is een filosoof die niet gelooft dat de mensheid vooruit gaat, de mensen zijn nog net zo slecht als vroeger. Hij komt vanuit niet-religieus uitgangspunt to dezelfde conclusie als de apostel Paulus. Er is wel technische, maar geen morele 'vooruitgang'. Ideologieën die er impliciet van uitgaan dat de mens van nature goed is, of het nu marxisme of neokapitalisme is, brengen alleen ellende.

De derde filosoof is Hannah Arendt, een Joodse vrouw die een zeer onafhankelijke geest heeft. Zij is vooral bekend geworden door 'A Report on the Banality of Evil'. Zij heeft het proces van oorlogsbeul Eichmann meegemaakt als journalist. Zij schreef daarover het boek 'Eichmann in Jeruzalem'. Hij was niet een beest, maar een conformistisch mannetje die zich aanpaste aan de meerderheid. Driekwart van de Duitsers stonden toen achter Hitler.

Gaat u wel eens naar het theater?

Zelden of nooit, modern toneel spreekt me niet zo aan. Van de klassiekers wordt soms te geforceerd een link naar het nu gemaakt. Laatst ging ik naar de Donkere Kamer van Damokles van W.F.Hermans. Het boek is erg goed, maar het stuk oer vervelend. Onlangs was er een televisieserie van De Stille Kracht van Couperus, daar hebben we wel erg van genoten. Wat is uw geheim om zo oud te worden?

Ik heb altijd relatief gezond geleefd, maar het voornaamste zijn de 'genen'(aanleg). Zoals een sportieve Engelse collega die een hartinfarct kreeg zei: 'Ik had mijn voorouders beter moeten uitkiezen.'

Hoe vindt u het om oud te worden?

Ik ben tevreden dat ik zo oud ben geworden. Als ik morgen dood ga zou ik dat niet erg vinden, maar Mia wel. Het is wel jammer dat ik weinig oudere vrienden over heb, maar we proberen bewust ook met jonge mensen contact te houden. Ik heb nu een goede Joodse vriend die hier in de buurt woont. Een heel menselijke, genuanceerde en humoristische man. Misschien omdat ik een nuchtere rationele Hollander ben, voel ik mij aangetrokken tot warme, hartelijke mensen, zoals Turken.

■ Jaap Mees

SNEAKY FEMALES OUTWIT MALES WHEN PILFERING FOOD FROM CLOSE RELATIVES (CREDIT: ALAMY)

If you can't find your own food, why not simply steal meals that others have stored for later?

A sneaky tactic perhaps, but one crucial for survival for the common songbird, the great tit.

What's more, female tits are better at pulling off such heists than males, new research has discovered. Outsmarting the opposite sex in this way may enable female tits to compensate for the males' domineering personalities.

It's very rare to have this type of sex difference in birds

Great tits belong in the Paridae family. Their relatives in the same family, such as marsh tits, habitually store food.

Great tits do not. Instead they watch where their relatives store it and then pilfer their food caches. A new study now shows that females are much better than males at remembering where such food has been hidden, a finding published in the journal Behavioral Ecology and Sociobiology.

The authors say it's vital for these females, because dominating males tend to have access to food first. It's especially difficult to find food in winter, so remembering where food is stored could be the difference between life and death.

When the males are momentarily not around, female great tits successfully retrieve previously stored food, with studies showing they can remember its location for 24 hours.

Stealing hidden food from others is a crucial survival tactic (Credit:blickwinkel/Alamy)

That females were better surprised Anders Brodin of Lund University in Sweden, the lead author of the study.

"It's very rare to have this type of sex difference in birds and that its females that have an advantage is unusual," he said.

While in mammals males are known to be better than females when it comes to spatial awareness, in birds, sex differences are far less common. "Males, as they are more dominant and have a more even access to food can always get there first,

so it's good for females that if they see a cache, they can memorise it and return later," added Brodin.

To discover this Brodin and a colleague captured 16 great tits, half of each sex, and housed them in an indoor bird facility.

The birds were then placed in individual cages where they could observe the caching behaviour of 12 marsh tits in a "hoarding area" of ten artificial trees with small holes where food could be hidden. Each caching hole looked the same so spatial memory was key in order to remember where the food had been stored.

The female great tits were not only better than males, they were also just as good as retrieving food as the marsh tits were at finding their own caches.

That in itself was also quite remarkable, Brodin said.

But in the wild, stealth is key. If a marsh tit is aware a great tit is watching, it will go somewhere else to hide its hoard.

Follow BBC Earth and Melissa Hogenboom on twitter.

NAAR SCHOOL VOOR AMNESTY INTERNATIONAL

Ludo Mees verhaalt over zijn belevenissen als gastdocent voor Amnesty International. Ludo, voormalig redacteur van de Kroniek, woont in Bussum en werkt in Amsterdam als General Counsel van Advanced Metallurgical Group NV en is getrouwd met Maureen en vader van twee schoolgaande kinderen 17 en 15 jaar.

Een keer per maand probeer ik een ochtend vrij te nemen om te besteden aan een gastles voor Amnesty International. Amnesty International zet zich in voor mensenrechten en heeft wereldwijd zo'n 3 miljoen leden/donateurs. Nederland is een belangrijk land met ruim 200.000 leden, waarvan een hoop vrijwilligerswerk doen. Ik zelf ben sinds enige tijd actief als gastdocent/scholenbezoeker namens Amnesty International en geef les over mensenrechten aan middelbare scholieren in Amsterdam.

Geboorte Amnesty

Ik begin een les vaak met het verhaal over Peter Benenson, een Britse advocaat die op een regenachtige ochtend in London in 1961 een artikel in de krant las over twee jonge studenten uit Portugal die al toastend op de vrijheid gearresteerd werden en voor 7 jaar het gevang in moesten. Dat mocht toen niet in Portugal, wat toen nog een dictatuur was en Benenson was zo verontwaardigd hierover dat hij brieven stuurde naar toonaangevende kranten in Engeland, Europa en de VS met als gevolg dat deze kranten allemaal aandacht gingen besteden aan het lot van gevangenen die ten onrechte vast zaten vanwege hun geloof, politieke opvattingen of meningen. Zo werd Amnesty geboren. Het blijft een prachtig verhaal van iemand die besloot iets te gaan doen, actie te voeren en die weigerde in zijn stoel te blijven zitten.

Lesmateriaal

Inmiddels is het werkgebied van Amnesty aanzienlijk uitgebreid en voert zij wereldwijd op een breed front actie tegen schendingen van mensenrechten van Congo (kindsoldaten) tot en met Hongarije (discriminatie van zigeuners (Roma's)). Ook over de ontwikkelde landen wordt gerapporteerd. Zo ontving Nederland in 2013 nog een uiterst kritisch rapport van Amnesty over de wijze waarop de Nederlandse regering asielzoekers behandelt. Naast acties, zoals schrijfmarahtons aan gevangenen, heeft Amnesty Nederland ook een scholen educatie programma. Het Nederlands onderwijs ontbeert een structurele plek voor het onderricht over mensenrechten, w.o.

burger rechten. Het recent door de regering opgerichte College voor de Mensenrechten, de opvolger van de Emancipatie Raad, wijst daar regelmatig op.

Volgens internationale verdragen waarbij Nederland partij is, is zij verplicht mensenrechten in het curriculum op te nemen. Tot dusver gebeurt dat mondjesmaat als onderdeel van vakken als geschiedenis of maatschappijleer. Amnesty Nederland leidt gast docenten op en heeft uitstekend lesmateriaal ontwikkeld met pakkend beeldmateriaal, korte filmpjes over mensenrechten situaties en misstanden, opdrachten voor leerlingen en spelvormen zoals quiz materiaal.

Charlie Hebdo

Het is altijd weer een spannend maar ook inspirerend moment om een klas binnen te stappen. De doelgroep varieert nogal. Het VMBO, klas 3 komt aan bod, maar ook MBO 4 voor marechaussees in opleiding of het Gymnasium klas 5, waar ik eerder dit jaar te gast was voor een blok uur met specifiek aandacht voor de juridische aspecten (verdragen, actie methoden, botsende rechten). Met name dat laatste onderwerp, dilemma's en hoe ga je daar mee om, is een belangrijk vraagstuk wat scholieren aan het denken zet..

De leerlingen, soms nog echt kinderen, krijgen uitleg over de basis beginselen van mensenrechten zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948), het ontstaan daarvan, kinderrechten verdragen etc. Maar er is ook plaats voor discussie. Aan de hand van stellingen kijk je wat de klas vindt. Immers niets is absoluut in onze wereld, want het hebben en uitoefenen van rechten brengt ook verantwoordelijkheid met zich mee. "Verplaats je in de ander", blijkt een goede vraag om leerlingen te dwingen stil te staan bij wat de logisch en vanzelfsprekend lijkt. Kort na de Charly Hebdo aanslagen in Parijs bezocht ik een school in Amsterdam Noord, bestaande uit 80% allochtone leerlingen. Dan leeft zo'n gebeurtenis enorm en merk je dat er grote verschillen bestaan bij de kinderen die ik les gaf over hun opvattingen wat goed en kwaad is op zo'n moment.

Uurtje mensenrechten

Want voor de Nederlandse jeugd van nu die van Facebook, Whatsapp en Twitter aan elkaar hangt, lijkt er erg veel vanzelfsprekend. Ik weet dat maar al te goed als vader van twee scholieren die opgroeien in het Gooi, beschermd en bevoorrecht. We weten dat de schijn bedriegt, want er is een hoop mis in onze wereld, waar het onrecht in wezen om de hoek ligt. Dichterbij dan we vaak willen zien. Of het nu om vluchtelingen gaat die alles riskeren om per boot Europa te bereiken of de moordpartij op de redactie van Charly Hebdo in Parijs, de beelden schokken

steeds weer en schreeuwen om iets te doen aan het gebrek aan tolerantie en wederzijds begrip. Althans, zo denk ik erover. Het zou Bussemaker cs, onze Minister van Onderwijs, sieren om scholieren op weg te helpen bij dit process en hen verplichten minimaal een uurtje onderwijs per week (bij voorkeur in klas 4 of 5) aan mensenrechten te laten besteden. Dan kan Amnesty weer terug naar de basis en zich richten op waar ze ooit voor is opgericht.

■ Ludo Mees
ludomees@gmail.com

VITA MEES OVER STICHTING CHANCE TO DANCE

Op mijn vijfde begon ik met dansen en ik kon mij lang geen mooier leven voorstellen dan dat als professioneel balletdanseres. Door een enkelblessure moest ik vroegtijdig stoppen met mijn danscarrière. Ik moest toen iets anders bedenken en ben met mijn beste vriendin, Lauri Kee Schep, twee maanden naar India gegaan om dansles aan kinderen te geven.

In een heel klein dorpje in het Noord-Oosten van het land kwamen we terecht op de Marni school, een hutje in het rijstveld. De kinderen volgden daar in de ochtend normale schoollessen en in de middag hielpen ze hun ouders op het land. De meisjes in deze streek van India worden tussen hun twaalfde en achttiende uitgehuwelijkt en trekken in bij de familie van hun echtgenoot. Hierdoor willen de ouders van deze meisje geen emotionele

band opbouwen, omdat het afscheid anders te pijnlijk is. Het verschil tussen de jongens en de meisjes is dan ook ontzettend groot.

De Notenkraker

Tijdens de danslessen die Lauri en ik gaven, werd dit doorbroken. De jongens en meisjes moesten samen dansen en waren volledig gelijkwaardig. Al snel besloten we dat we een voorstelling met de kinderen moesten maken om hun ouders te kunnen laten zien wat we hadden bereikt. Het werd De Notenkraker, omdat dit een van de bekendste klassieke balletten is en een verhaal dat kinderen goed kunnen begrijpen. Tijdens dit ballet reist de hoofdrol, Clara, in haar droom door verschillende landen zoals China, Rusland, Spanje en Arabische landen. We lieten op een kaart zien waar deze landen lagen, we lieten de kinderen naar muziek

luisteren en lieten foto's zien van hoe deze mensen eruit zagen. Met deze informatie en de danspassen die we ze in de lessen hadden geleerd, hebben we samen met de kinderen choreografieën gemaakt.

Ondertussen lieten we voor alle 80 kinderen kostuums maken bij de lokale kleermaker en hebben een toneel laten bouwen in het rijstveld voor de school. Het hele dorp was uitgenodigd en de voorstelling was een groot succes. De kinderen voelden zich bijzonder, gezien en gewaardeerd. Hun ouders en docenten waren ongelooflijk trots en de eenheid binnen de groep was ontzettend gestegen.

Chance to Dance

Na afloop zaten we met z'n tweetjes naar de ondergaande zon te kijken en dachten we op hetzelfde moment: 'ieder kind verdient een kans als deze'. En als we dit in India voor elkaar kunnen krijgen, kan het overal ter wereld. We besloten om een stichting op te richten met de naam Chance to Dance.

Vijf jaar later zijn we uitgegroeid tot een professionele stichting die meerdere projecten per jaar realiseert in diverse landen. Dans heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in onze levens (Lauri en ik kennen elkaar van De Nationale

Balletacademie) en deze ervaring en passie willen we delen met kinderen die minder kansen dan wij hebben. Ook al is dans iets dat overal ter wereld gebeurt, voor veel kinderen die hun ouders moeten helpen om te overleven, blijft dans enkel een droom. Wij proberen deze kinderen een kans te geven om in zichzelf te geloven en ze door een Chance to Dance project een onvergetelijke ervaring te geven.

Grote verandering

We werken gemiddeld twee maanden met een groep kinderen. Iedere dag worden er danslessen opgenomen na hun reguliere schooltijd. We organiseren tripjes zoals een bezoek aan een theater of aan een professioneel dansgezelschap.

Tijdens deze twee maanden werken we aan een voorstelling, het hoogtepunt van het project, waar alles samenvalt. De voorstelling wordt zo professioneel mogelijk benaderd en hangt volledig af aan de situatie van het land. Er worden kostuums ontworpen, we maken samen met de kinderen het decor, we zorgen voor een podium of een theater en er worden posters opgehangen. Hierdoor zijn niet alleen de kinderen, maar wordt ook hun omgeving betrokken bij een Chance to Dance-project.

Na projecten gerealiseerd te hebben in India, Indonesië en Polen zijn we er volledig van overtuigd dat een Chance to Dance-project een grote verandering in de levens van kinderen brengt. We geloven oprecht in het feit dat dans de perfecte manier is om kinderen zelfvertrouwen en discipline mee te geven. We willen kinderen de kans geven om iets nieuws te leren en dit gaat verder dan alleen maar danspasjes. De kinderen leren om samen te werken en ze leren open te staan voor nieuwe dingen. Ze zijn deel van een creatief proces en leren hoe het is om voor een groot publiek te staan. Dit maakt dat ze zich gesteund voelen, geliefd en vooral gewaardeerd. Een gevoel en een les van ongelooflijk belang.

Nadat we een school verlaten zorgen we voor continuïteit, we zoeken tijdens een project geschikte docenten om de danslessen over te nemen zodat de kinderen niet in een zwart gat vallen na ons vertrek. Deze lessen begeleidt en financiert de stichting vanuit Nederland. Op 26 september organiseren we een benefietfeest om geld op te halen om zo komende projecten te kunnen financieren. Tot nu toe hebben we de projecten gerealiseerd door crowdfunding, privé-donaties, de Coolcat foundation, OTTO workforce foundation en de Nederlandse ambassade van Indonesië. We zijn altijd op zoek naar sponsors om onze continuïteit te kunnen waarborgen.

Op de website van de stichting, <http://www.chancetodance.nl/>, is meer te lezen over projecten die we hebben gerealiseerd en zijn veel foto's en filmpjes te zien. We gaan nog veel meer laten zien op 26 september, en uiteraard zijn er die avond allerlei dansoptredens. Jullie zijn van harte welkom!

■ Vita Mees, met dank aan Anna Mees
vitamees@gmail.com

ADAM BOW IN NIEUW-ZEELAND

My name is Adam Bow, son of Christine Bow-Mees, and I am in my 3rd year of a music degree at the New Zealand School of Music at Victoria University in Wellington, New Zealand. In my degree I am majoring in music composition so many of my papers focus on writing music using different techniques or in different styles. Along with these papers I also take music theory, music history and music in film papers. I hope that one day this degree will help me to become a professional composer in the media industry, which means writing music for films, TV, documentaries or videogames. If I am unable to break into this industry I will continue study in either post graduate music or teaching.

Victoria University is in Wellington, the capital city of New Zealand. Although it is the 2nd-largest city in New Zealand it would not be considered a big city by European standards. However my home town of Rotorua, with a population of about 50,000, is small in comparison. Victoria is one of the older and larger

Universities in New Zealand with its many campuses spread throughout the city. The campus where I study sits on a hill that overlooks the city and the harbour. Although the views are amazing, it does mean I have to hike up the hill everyday to get to class. So running to class late has more consequences than usual! I live at the bottom of the hill in a house with 4 other guys. It's a nice suburban area with many students occupying the surrounding houses. And just up the road is a University-owned football pitch that I play on every Sunday. Wellington City is also the home of Weta Workshop which produced the Lord of the Rings and the Hobbit movie series. This year I plan to volunteer there to get some work experience in the film industry.

My younger sister Nicole Bow will also be attending university this year, beginning a degree in mathematics at Waikato University in Hamilton. She will be studying mainly mathematics / statistics papers but is also taking papers in drama and web design.

HOEDERS VAN VREEWIJK KRIJGEN ERASMUSPELD

Twee jaar geleden werd er ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van tuindorp Vreewijk in Rotterdam een Amberboom geplant. Zie vorige Kroniek. Op 11 april kregen Ria Schuiling en Netty van den Ende 'de hoeders van Vreewijk' de Erasmusspeld uitgereikt door burgemeester Aboutaleb. Van harte gefeliciteerd!

Dirigent Jeroen

Het is duidelijk te zien en te horen dat dirigent van der Hoff het uiterste uit zijn orkest haalt. Ook al zijn er, zegt hij op het radioprogramma Muziekeiland, te weinig repetities met het volledige orkest geweest. Om dit jubileumconcert extra op te luisteren zijn er ook twee andere musici uitgenodigd. Zangeres Veronique Hofman en Bram Rutten op toetsen. Zij spelen liederen van Kurt Weill, een melancholieke Portugese fado en een ballade van Piazzolla. Hun meest bijzonder stuk is een poëtisch en sfeervol herfstlied van schrijver Hella Haasse. Het is speciaal

bewerkt door Bram Rutten.

Het Jubileumconcert is een verrukkelijke muziekavond geworden. Zowel de Noordgouwenaar, de toevallig neergestreken toerist, als de meer muzikaal onderlegde muzikliefhebber komen ruimschoots aan hun trekken. Con Amore doet zijn naam eer aan. Er wordt met veel plezier en passie muziek gemaakt.

■ Jaap Mees

Ems

CON AMORE GEEFT VEELZIJDIG JUBILEUMCONCERT

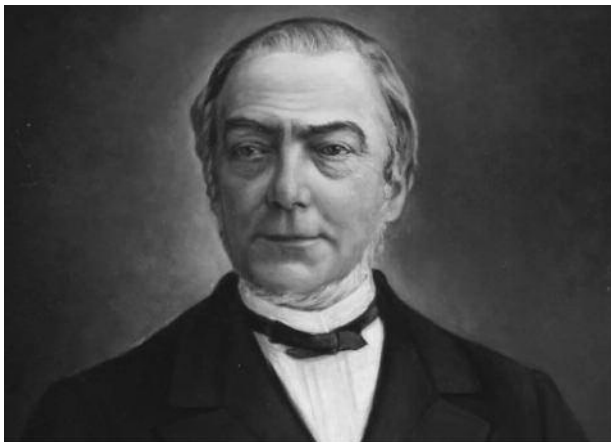
Het Harmonieorkest Con Amore uit het Zeeuwse Noordgouwe, gaf zaterdagavond 7 maart een heerlijk gevarieerd jubileumconcert in de Driekoningenkerk in Noordgouwe. Het Muziekgezelschap bestaat maar liefst 105 jaar. Onder de bezielde leiding van musicus en voorzitter Ems Teychiné en dirigent Jeroen van der Hoff. Reden voor componist Marcel Koopman om speciaal voor Con Amore (Met Liefde) een stijlvol muziekstuk te componeren Con Clamore genaamd. Wat met veel lawaai betekent.

Je zou verwachten dat na de beroemde documentaire Fanfare van Bert Haanstra uit 1958, Harmonie en Fanfare orkesten tot het verleden behoren. Maar niets is minder waar. Ook Nederland in het digitale tijdperk, telt meer dan 2000 Fanfares en Harmonie orkesten. Het verschil tussen deze twee is dat bij Harmonie orkesten er ook houtblazers, diverse fluiten en fagotten meedoen. Harmonie orkesten spelen onder meer het 20e eeuwse repertoire, filmmuziek en musicals.

Bij binnenkomst een kwartier voor het begin van het concert is het orkest al vol vuur aan het inspelen. Onder de inspirerende leiding van dirigent Jeroen van der Hoff. Vanavond voor deze speciale uitvoering spelen er ongeveer 10 gastspelers mee met het orkest. Ceremonie meester en orkestlid Ems Teychiné, bespeelt maar liefst drie instrumenten, te weten fagot, dwarsfluit en piccolo. Zij praat het uiterst gevarieerde programma met verve en humor aan elkaar. Zo worden er populaire stukken gespeeld als Stars and Stripes Forever van Sousa. Het herkenningsthema van de Muppet Show gearrangeerd door Jan van Kraeydonk en de meeslepende 'Gladiolenmars' als toegift. Maar ook klassieke componisten als de Vuurvogel van Stravinsky en een plechtig stuk van Wagner ontbreken niet. Een van de hoogtepunten is een medley van Glenn Miller. Dat swingt de kerk uit, zelfs de meeste stijve hark in het publiek wiegt zijn hoofd mee met deze aanstekelijke muziek. Ook het prachtig uitgevoerde Monuments of the Netherlands van Andriessen weet het publiek zichtbaar te bekoren.

DNB-PRESIDENT WILLEM MEES: EEN SUCCESVOLLE WETENSCHAPSMAN DEEL 1

door Paul de Hen 4 nov 2014

Willem Mees kwam uit een vermogende familie - Foto: DNB

Elsevier-medewerker dr. Paul de Hen bespreekt maandelijks een president van De Nederlandsche Bank (DNB). Dit keer: Willem Cornelis Mees (6 september 1813 - 24 december 1884), de achtste president (1863-1884).

Een proefschrift over een economisch onderwerp in het Latijn, dat zal niet vaak zijn voorgekomen. Willem Mees ontkwam er niet aan om Latijn te gebruiken, want een dissertatie in die taal - lang de wetenschapstaal bij uitstek - was in 1838 verplicht aan Nederlandse universiteiten.

Hij kreeg het oordeel summa cum laude - met de hoogste lof - voor zijn proefschrift getiteld: De vi mutatae monetae in solutionem pecuniae debitaе ('Vanuit de macht tot verandering van de munt tot aflossen van de geldschuld.' Het betrof een inleiding over het economische karakter van geld).

Het boek dat hij eigenlijk vooral wilde schrijven, was al een paar maanden eerder verschenen, in het Nederlands: Proeve eener geschiedenis van het bankwezen in Nederland gedurende den tijd der Republiek.

Met zijn boek over het bankwezen positioneerde Mees zich als een van de eerste academische economen in Nederland. Volgens Mees' biograaf H.J.M. van de Laar in Opperbankier en Wetenschapsman (1978) betrof het de belangrijkste Nederlandstalige studie over een economisch onderwerp dat in die tijd was verschenen. Mees maakte er meteen naam mee.

Mees & Zoonen

Willem Mees was met het bankwezen opgegroeid. Zijn vader was firmant van R. Mees & Zoonen, een van de vier Rotterdamse 'kassiers'. Dat waren bedrijven die in een tijd waarin financiële transacties vrijwel gelijkstonden aan het overdragen van zakken vol munten, contant geld in bewaring namen zodat kooplieden en andere ondernemers voor hun onderlinge betalingen konden volstaan met het overleggen van briefjes waarin een kassier aangaf dat het benodigde muntgeld in kas was.

Vervolgens was het nog maar een kleine stap van geld bewaren naar krediet geven.

Uit diverse kassiershuizen kwamen op den duur banken voort, en dat gebeurde in Rotterdam eerder dan in Amsterdam.

Zo ging het ook met Mees & Zoonen, dat zich ontwikkelde tot een bank voor het bedrijfsleven en voor vermogende particulieren. De bank bleef tot 1962 zelfstandig en leeft voort als MeesPierson, een dochterbank van ABN AMRO.

Advocaat

Het kassiershuis Mees, opgericht in 1720, was aanzienlijk en de familie Mees vermogend. Willems vader zat in de Rotterdamse gemeenteraad en in Provinciale Staten. Zijn moeder kwam uit een protestantse regentenfamilie uit 's-Hertogenbosch.

Willem ging niet naar de basisschool, maar kreeg privéonderwijs. Na enkele jaren gymnasium in Rotterdam ging hij in Utrecht studeren. Aanvankelijk niet met het idee om bankier te worden, want hij koos voor een studie geneeskunde. Pas na een tijdje verkoos hij de juridische faculteit. Daar doceerde zijn oom Jan Ackersdijk onder meer het moderne vak 'staathuishoudkunde', zoals economie lang in het Nederlands is aangeduid.

Ackersdijk was een pionier die zich ook bezighield met het nog jongere vak statistiek. Bij hem promoveerde Willem tot meester in de rechten (pas vanaf de twintigste eeuw wordt de meesterstitel zonder promotie verworven).

Klaarblijkelijk was het niet de bedoeling dat hij in het kassiersbedrijf zou komen te werken, want Mees vestigde zich als advocaat in Rotterdam.

Het opbouwen van een praktijk ging Willem Mees niet makkelijk af. Volgens zijn biograaf Van de Laar stond de advocatuur hem eigenlijk tegen. Om zijn inkomen aan te vullen, gaf hij een tijdlang een paar uur per week economieles aan het Rotterdamse gymnasium, dat een afdeling was begonnen voor jongens die waren voorbestemd om het bedrijfsleven in te gaan.

Actiecomité

Interessanter was een andere, al gauw veeleisender bijbaan die Mees begin 1843 ging vervullen: secretaris van de Kamer van Koophandel van Rotterdam. Zijn voorzitter daar was de gezaghebbende zakenman-politicus Abram van Rijkevorsel Hzn. Mees werd zijn belangrijkste medewerker en zat in diverse adviescommissies en actiecomités in de stad, onder meer in een comité tegen de slavernij die toen nog in de Nederlandse koloniën voorkwam.

Van Rijkevorsel, tevens lid van de Tweede Kamer, maakte de Rotterdamse Kamer van Koophandel 'de liberaalste van het land' in zaken van vrijhandel en grote werken ten behoeve van het bedrijfsleven.

Door zijn werk met Van Rijkevorsel verkeerde Mees ook in politieke kringen, waar hij zijn naam versterkte als financieel-economisch deskundige. In 1848, bij de voorbereiding van een meer liberaal getint kabinet, vroeg de vooraanstaande jurist en politicus Lodewijk Luzac aan Willem Mees om minister van Financiën te worden. Dat gebeurde op advies van Van Rijkevorsel.

Van Rijkevorsel omschreef (aldus Van de Laar) zijn protégé als volgt: 'zeer werkzaam en vlug met de pen, heeft een goeden stijl maar is niet welsprekend'. Mees weigerde. Hij zou geen zin hebben in de publieke rol die een minister speelt, en hij zou het financiële afbreukrisico te groot hebben gevonden.

In zijn plaats werd Pieter van Bosse, ambtenaar op Financiën en een paar jaar ouder dan Mees, minister. Van Bosse op zijn beurt benoemde op 5 april 1849 Willem Mees tot secretaris van de Nederlandsche Bank, als opvolger van Hendrik Croockewit, die in de directie werd opgenomen (en in 1858 president werd).

Dit was niet minder dan een kleine coup, waarbij een outsider in het gesloten Amsterdamse financiële wereldje werd gedropt.

Schikken

De Nederlandsche Bank was een bolwerk van de Amsterdamse financiële elite die meestal met Rotterdamse zakenlieden niet veel te maken wilde hebben. Omgekeerd gold dat trouwens ook. Maar de secretarispost was een kroonbenoeming: als het erop aankwam, gingen de commissarissen en directeurs van de bank daar niet over, net zomin als over de benoeming van de president.

Volgens prof. Simon Vissering uit Leiden, een andere pionier in de staathuishoudkunde, was de benoeming van Mees 'de Amsterdamse heren niet bijzonder welgevallig'. Maar ze hadden zich te schikken.

Wat Mees niet kreeg, was ontheffing van de verplichting dat de secretaris geen enkele nacht buiten Amsterdam mocht verblijven, tenzij een van de directeurs zijn plaats innam in de officiële secretarishoning naast het bankcomplex aan de Amsterdamse Oude Turfmarkt.

Mees had in die tijd weinig op met Amsterdam, en ook niet met de Amsterdamse elite, maar de baan betaalde bijzonder goed. In 1853 verdiende hij als secretaris in totaal 7.000 gulden; in 1864, toen Mees net bankpresident was geworden, kreeg de secretaris 6.000 gulden per jaar, plus een winstaandeel dat kon oplopen tot 15.000 gulden.

Als president kreeg Mees jaarlijks 12.000 gulden basissalaris, plus een winstaandeel. Ter vergelijking: een leraar aan het destijds nieuwe type middelbare school hbs (een voorloper van havo of vwo) kreeg in de late jaren zestig van de negentiende eeuw per jaar 1.800 gulden. De gemiddelde loonsom van een arbeider bij de grote Amsterdamse machinebouwer Koninklijke Fabriek van Stoom- en andere Werktuigen bedroeg in die tijd minder dan 400 gulden per jaar.

Ingrijpende veranderingen

De advocatenpraktijk van Mees was intussen beter gaan lopen, maar zo'n mooi vast inkomen was niet te versmaden - al kreeg hij toen en nog lang daarna voor zijn jonge gezin ook een toelage van zijn ouders. Ongetwijfeld van belang was ook dat het werk bij de Nederlandsche Bank heel goed paste bij zijn belangstelling. Bovendien wist hij in toenemende mate de bank naar zijn hand te zetten, en dat gebeurde al in de jaren dat hij nog geen president was.

Eerst probeerde hij dat nogal onstuimig, door al een jaar na zijn benoeming tot secretaris ingrijpende veranderingen voor te stellen. Het was

mei 1850 en de Europese en Nederlandse economie stonden er niet best voor. Dat weerspiegelde zich in de gang van zaken bij de Nederlandsche Bank.

In een nota aan de directie opperde Mees dat de bank 'veel stouter' oftewel moediger moest worden. Zijn adviezen aan de bank luiden: wordt actief buiten Amsterdam door correspondentschappen te vestigen; verruim de soorten effecten en handels-'papier' waarop de bank krediet verleent; geef bankbiljetten in kleinere coupures uit zodat ze voor veel meer mensen een bruikbaar betaalmiddel worden naast muntgeld; wordt actiever in de handel in edelmetaal. En: durf naar buiten te treden met regelmatige publicaties over de situatie en de activiteiten van de bank.

Voor sommige van deze voorgestelde veranderingen was een tussentijdse wijziging van het octrooi waarbij de overheid de activiteiten van de bank tot en met 1863 had geregeld noodzakelijk. De directeuren en toenmalige bankpresident Bram Fock waren nog niet aan al deze vernieuwing toe, maar ze wezen ook niet alles af, mede onder druk van financiënminister Van Bosse.

Na een fel intern debat besloten directie en commissarissen in april 1852 een tussentijdse octrooiwijziging te vragen, die prompt door de regering werd toegekend. Mees' bondgenoot Van Bosse was toen nog steeds minister van Financiën. Zo werden onder meer de kredietmogelijkheden verruimd en ging de bank maandstaten publiceren. De Rotterdamse kassiers konden gaan optreden als agenten van de bank.

Bankwet

Mees trok lering uit dit gedeeltelijke succes. Biograaf Van de Laar citeert uit een brief die Willem Mees in 1857 schreef aan zijn broer Hein: 'Ik tracht zoveel mogelijk nut voor het publiek uit onze instelling te doen voortvloeien. De belangen der aandeelhouders en ook de handhaving eener gemakkelijke deftigheid der Directie moeten daarbij achterstaan. Maar zulke beginselen mag ik niet dan voorzichtig uiten, omdat ik anders als rouge foncé [rooie rakker] alle krediet zou verliezen bij de aanzienlijken. Eene deugd hebben echter die bekrompen aanzienlijken namelijk de stipte en loyale eerlijkheid van den gentleman.'

Die voorzichtigheid hielp. Begin jaren zestig accepteerden de Amsterdamse aanzienlijken in de directie en raad van commissarissen dat de

regering rechtstreeks met de secretaris onderhandelde over een geheel nieuwe bankwet als vervolg op het aflopende octrooi.

Sterker nog, Mees leverde minister van Financiën Gerard Betz - liberaal en een mede-Rotterdammer - een voorontwerp van deze wet aan. Er was ook geen weerstand toen niet een van de zittende directeuren, maar de secretaris - niet eens lid van de directie - na het overlijden van president Croockewit in 1863 als vanzelfsprekend de volgende president werd.

Op basis van de eerste Bankwet, die op 1 april 1864 van kracht werd, werd de Nederlandsche Bank in datzelfde jaar officieel geregistreerd als naamloze vennootschap: Nederlandsche Bank NV. Voor die tijd was de juridische vorm van het bedrijf onduidelijk. De Bankwet gaf de bank een monopolie op het uitgeven van bankbiljetten, maar niet onbeperkt. De regering was bevoegd om bij wet andere banken dat recht te geven.

In de negentiende eeuw is er in en buiten Nederland veel gediscussieerd over de vraag of het niet beter zou zijn om meer circulatiebanken (banken die biljetten mogen uitgeven) met elkaar te laten concurreren. Maar van de mogelijkheid om andere circulatiebanken toe te laten, is nooit gebruik gemaakt.

Nieuwe initiatieven

De economische omstandigheden waren in 1863 heel wat gunstiger dan in 1849. Tot aan de Eerste Wereldoorlog speelde het Nederlandse bankwezen weliswaar een relatief bescheiden rol in de economie door de beschikbaarheid van andere financieringsmogelijkheden, maar er was wel degelijk sprake van een reeks nieuwe initiatieven en die werden gestimuleerd doordat het steeds beter ging met de economie. Dat had al geleid tot een sterke groei van het aantal bankbiljetten dat de Nederlandsche Bank in omloop kon brengen.

Maar er gebeurde veel meer. Zo ontstonden bijvoorbeeld de eerste algemene banken; banken die waren opgericht als naamloze vennootschap (nv, essentieel om veel kapitaal bijeen te brengen) en die tientallen jaren later het beeld van het Nederlandse bankwezen zouden gaan bepalen.

Aanvankelijk waren de zogenoemde credietverenigingen belangrijker. Dat waren instellingen die geen groot eigen kapitaal hadden: de aandelen waren voor de leden en werden slechts voor een deel of zelfs helemaal niet betaald, de rest van de

prijs van het aandeel moest desgewenst worden bijgestort. Zij richtten zich op kleinere ondernemers die niet makkelijk gebruik konden maken van de toen meest gangbare soorten krediet, vooral het zogenoemde promessekrediet, waarbij de bank (of een andere ondernemer) alvast geld verschaftte op basis van een geschreven belofte om later te betalen voor een leverantie.

Credietverenigingen gaven ook rente op geld dat de leden bij hen op rekening zetten. Kassiers deden dat niet. Integendeel, die moesten voor het beheer van het geld worden betaald. De nieuwe algemene banken met een nv-constructie die vanaf 1860 tot stand kwamen, richtten soms een credietvereniging op naast hun hoofdbedrijf. ■

NEDERLANDSE ONDERNEMERS

In juni 2014 werd onze Stichting benaderd door Stad en Bedrijf, een historisch onderzoeksbureau naar stads- en bedrijfsgeschiedenissen.

Dit bureau geeft de zesdelige serie Nederlandse Ondernemers 1850-1950 uit; het zesde en laatste deel behandelt Rotterdam. Elk deel omvat de 50 belangrijkste ondernemers en ondernemers-families uit de periode dat Nederland omschakelde van een agrarische en op handel gebaseerde economie naar een industriële samenleving. In dit deel is een hoofdstuk gewijd aan onze familie waarbij Marten Mees (1828-1917), Wijnand Adriaan Mees (1859-1934), Philippus Mees (1874-1944) en Rudolf Mees (1880-1951) uitvoerig worden besproken.

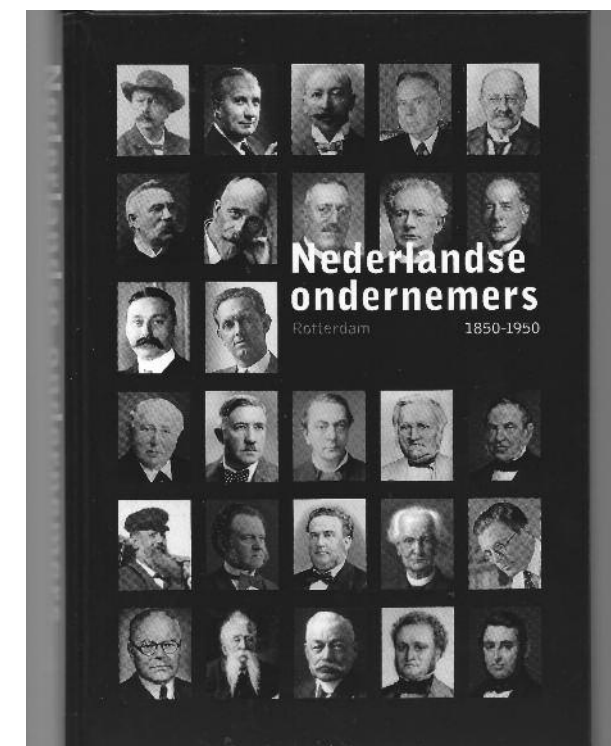
De vraag aan de Stichting was of we fotomateriaal konden leveren van deze vier familieleden, omdat bleek uit onderzoek van dit bureau, dat er in het Stadsarchief van Rotterdam weinig foto's waren te vinden.

Vanzelfsprekend heb ik in ons fotoarchief gezocht naar foto's. We hebben niet alleen de schilderijen van de genoemde firmanten, maar ook familiefoto's.

In totaal zijn 5 foto's gebruikt en met bronvermelding opgenomen in het hoofdstuk over

In de volgende uitgave van de Mees Kroniek Deel 2

*'DNB-president Willem Mees:
een succesvolle wetenschapsman'*

de familie Mees.

De officiële presentatie van dit boek vond plaats op 25 november 2014 in het Erasmus Paviljoen op de campus van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Er waren diverse korte presentaties die meer gingen over de huidige tijd dan over de periode

die het boek beslaat. Ook ontbrak het de sprekers niet aan enige trots over hun eigen bedrijven. Al met al een geanimeerde bijeenkomst, waarbij alle genodigden het boek uitgereikt kregen.

Het boek is zeer lezenswaardig. De biografieën zijn vlot en prettig geschreven. Het is vooral aardig om zo af en toe eens een familie ter hand te nemen en te lezen waar zij zich in hebben onderscheiden.

■ Hans Mees

DE SCHILDERIJEN COLLECTIE IS DE MOEITE WAARD OM TE BEKIJKEN

Graag breng ik jullie op de hoogte van het wel en wee van onze schilderijencollectie. Om maar met de deur in huis te vallen; de collectie maakt het buitengewoon goed. Echter er is vrijwel geen aandacht meer voor. De collectie, ik heb er al vaker over geschreven en over gesproken tijdens familiedagen, is opgebouwd uit schenkingen en nalatenschappen en betreft vooral portretten van firmanten en van familieleden. Dat zijn veel strenge heren die, zoals het de heren betaamde, met veel zelfvertrouwen in de “lens” van de

schilder kijken. Er zijn ook portretten van echtgenotes en van familietafereeltjes die wat speelser zijn. We hebben zowel grotere doeken, de grootste meet circa 2 bij 1,5 meter en er zijn kleine ovale portretjes van 35cm van Jacob Spoel met mooie kinderportretjes.

Nieuwe opslag

Tot voor twee jaar geleden hingen de schilderijen in de gangen en vergaderruimtes van verschillende kantoorgebouwen van de bank en assurantie-

bedrijven die gelieerd waren aan onze familie. Helaas, ik heb u daar eerder over geïnformeerd, was de interesse bij de bruikleners tanende en heeft de bank in al haar wijsheid besloten de bruikleenovereenkomst op te zeggen en ons te vragen om de schilderijen op te laten halen. Op een dag zijn alle schilderijen, bijna 70 stuks, verzameld in de kluis aan de Coolsingel en hebben Madeline, Hans Mees en ondergetekende de schilderijen voor de zekerheid nog eens geïnventariseerd, er een foto van gemaakt, laten taxeren door Fine Art Consultant Marina Aarts en vastgesteld welke schilderijen mee gingen naar een nieuwe opslag.

Hoofddorp

Slechts het portret van Marten Mees “mocht blijven” en hangt nog steeds op de directievloer van de bank in Rotterdam. En is toen met speciaal vervoer gebracht naar de opslag van Kortmann Art Packers & Shippers. Dit is een gevestigde naam in de internationale wereld van kunsttransport en kunstopslag en heeft haar goed bewaakte en geklimatiseerde opslag in Hoofddorp. Daar worden de schilderijen vertroeteld en dat is prima voor een korte overzichtelijke periode. Het is niet de bedoeling dat de stukken daar voor eeuwig blijven. En natuurlijk is het harstikke jammer dat er nu nog zo weinig naar wordt omgekeken. En de opslag is ook nogal prijzig. Heel af en toe komt er een verzoek om een schilderij te mogen lenen zoals dat van de biografe van de Rotterdamse schilder Karel van Veen (1898-1988), kunsthistorica Yve de Vries. Zij heeft tezamen met het Chabot Museum in Rotterdam (aanrader!) in 2014 een grote tentoonstelling georganiseerd waarbij we een portret van Rudolf Mees, geschilderd door Van Veen, hebben uitgeleend.

Fraaie exemplaren

Maar goed, dan komt er helaas maar af en toe een schilderij buiten. Ik begrijp het best dat er ondanks vele oproepen de afgelopen jaren niet zo veel interesse is om een (groot) schilderij in huis

te nemen. Een portret is natuurlijk statisch en wat ouderwets. Echter er zijn hele fraaie exemplaren bij van bekende schilders zoals Willem Bastiaan Tholen, Jacob Spoel, H.J. Haverman, Cornelis Kruseman, Willem Hendrik Schmidt, Jan Daniel Beijnon en dus de zojuist aangehaalde Karel van Veen. Het aanbod blijft staan. Indien er interesse is om het overzicht te ontvangen van de collectie en te bezien of

er iets van uwer gading bij zit verzoek ik mij een mail te sturen waarna per ommegaande het lijstje met foto's zal worden toegestuurd. U kunt een schilderij in bruikleen krijgen met de voorwaarde dat deze goed verzekerd wordt en uiteraard netjes onderhouden als “goede huisvader”.

Verontrustende berichten

Daarnaast hebben we met het bestuur van de Stichting besloten om zo veel mogelijk de schilderijen actief aan te bieden aan de verschillende staken. Ook hebben we de directie van de bank maar weer eens aangeschreven met de vraag of zij wellicht te snel afscheid hebben genomen van de portretten van de firmanten. We kregen ondertussen namelijk nogal wat verontruste berichten vanuit de bank dat deze portretten toch wel wat werden gemist en dat er in deze tijd van vele grote veranderingen binnen de organisaties toch wel behoefte is aan de gemeenschappelijkheid van de historie. Dat heeft er gelukkig toe geleid dat de bank ons verzoek om weer wat portretten over te nemen heden in beraad heeft. En als laatste hebben we lokale instituten in Rotterdam, toch de bakermat van de meeste geportretteerden, aangeschreven of zij eventueel interesse hebben. We doen er dus zo veel mogelijk aan om te zorgen dat de schilderijen weer gezien worden. Ze zijn het waard.

■ Joost Mees, verantwoordelijk binnen het Bestuur van de Stichting voor het schilderijenbeheer.

Voor het aanvragen van het overzicht: joost.mees@mdhi.nl

DE DALAI LAMA LAAT ZICH NIET REGISSEREN

“Indeed, I am very happy to be here.” Nog voordat iemand hem een vraag heeft gesteld, begint de Dalai Lama vlak na zijn landing op Schiphol de aanwezige pers toe te spreken. Terwijl hij preekt over geluk, compassie en harmonie buitelen de fotografen over elkaar heen voor het beste shot. De belichting is niet geweldig, maar de lampen mogen niet feller. Bij het vorige bezoek brandden ze te fel en moest de Tibetaanse geestelijk leider een petje opzetten. Dan liever wat minder licht.

Een afbeelding van de landingsbaan van Schiphol is voor de gelegenheid vervangen door besneeuwde Tibetaanse bergen en de welbekende vlaggen. “Mountains. Beautiful!”, lacht de Dalai

Lama. Tibetaanse en Nederlandse beveiligers staan aan weerszijden van de tafel waar de boeddhistische leider achter is gaan zitten. Erica Terpstra en Harry van Bommel zijn ook aanwezig. Hij gaat door over vreedzaam samenleven met andere religies en noemt India als een voorbeeld waar, een aantal problemen daargelaten, verschillende religies naast elkaar bestaan. De journalisten, die vooraf waren geïnstrueerd niet meer dan één vraag te stellen, kort en in helder Engels, schuiven onrustig heen en weer. De Dalai Lama heeft maar twintig minuten. De organisatrice van Stichting Bezoek Zijne Heiligheid Dalai Lama valt hem in de rede. Journalisten moeten nog de gelegenheid krijgen specifieke vragen te stellen en er is maar weinig tijd.

"Geen haast, ik heb mijn eigen plan"

“No hurry. You have invited me, I have something to say. I have my own plan”, antwoordt Zijne Heiligheid. “Mediamensen hebben altijd iets negatiefs te zeggen. Media spelen een belangrijke rol, om te onderwijzen. Jullie moeten onbevooroordeeld zijn. En een lange neus hebben, net als een olifant. Van voren snuffelen, maar ook van achteren.” Dan is het tijd voor vragen. Vindt de Dalai Lama dat de mensenrechten sinds zijn laatste bezoek in 2009 zijn verbeterd of verslechterd? Wat zou er moeten

gebeuren om dit bezoek een succes te laten zijn? Erica Terpstra knikt instemmend tijdens zijn lange antwoorden en slaakt van tijd tot tijd een kreet van bewondering. Harry van Bommel, met Tibetaanse gebedssjaal, zit achterin de zaal en rommelt wat met zijn telefoon.

"Geest heeft kwade invloed"

Dan volgt een kritische vraag over de Shugdenbeweging, aanbidders van een boeddhistische geest, die door de Dalai Lama is veroordeeld. De beweging heeft protesten aangekondigd voor morgen, wanneer de Dalai Lama een lezing in een vol Ahoy zal geven, en maandag, als hij aan de Erasmus Universiteit spreekt op een symposium over onderwijs. De Dalai Lama vertelt dat hij zelf ooit Shugden had aanbeden, totdat hij ontdekte dat deze geest een kwade invloed heeft. Shugden-mensen zaaien onnodige verdeeldheid. Als de journalist vraagt wat er precies slecht aan de geest is, antwoordt hij ontwijkend.

"Politici verbergen zich"

Het is warm geworden in het perszaaltje op Schiphol. De boeddhistische leider doet zijn

buitenste rode doek af. Het is een voor het Franse persbureau AFP werkende Nieuw-Zeelandse die de vraag stelt wat de Dalai Lama ervan vindt dat premier Rutte hem niet zal ontmoeten. “Deze vraag krijg ik altijd”, glimlacht hij, “ze verbergen zich”. Hij zegt afstand te hebben gedaan van zijn politieke rol, en slechts als religieus leider op bezoek te zijn. Hij betreurt het dat iedereen alles altijd politiek wil maken.

"Een handdruk verwijderd van Richard Gere"

Het is tijd om te gaan, minister Timmermans wacht in Den Haag. In plaats van zich snel naar de uitgang te begeven, loopt de Dalai Lama voorlans om iedereen een hand te kunnen schudden. Een fotograaf zegt zachtjes en verheugd: “Nu zijn we één handdruk verwijderd van Richard Gere.” De Hollywoodboeddhist bezocht zijn voorbeeld in 2012. Op de vraag of het ging zoals verwacht antwoordt de organisatrice gelaten: “de Dalai Lama laat zich niet regisseren.”

Dit artikel verscheen op 10 mei 2014 op www.erasmusjournalisten.nl

■ Anna Mees en Jos Maalderink

Anna Mees (uiterst rechts)

STICHTING VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH FONDS, FAMILIEFONDS VAN DE FAMILIE MEES.

DOELSTELLING: HET ONDERSTEUNEN VAN LEDEN VAN DE FAMILIE MEES.

STICHTING VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH FONDS, MEES FAMILY FOUNDATION

GOAL: TO SUPPORT MEMBERS OF THE MEES FAMILY

VOOR WIE IS DE ONDERSTEUNING BEDOELD?

- *1- Voor mensen met financiële problemen in het dagelijks leven. Dit is onze eerste focus. Behoeftte aan financiële ondersteuning kan verschillende oorzaken hebben en tijdelijk of structureel zijn.
- *2- Voor financiële hulp bij opleiding, cursus of studie(reis).
- *3- Voor een zogenaamd 'Jonge-Mezen-Project'. Hierbij kunnen jonge Mezen, of kinderen van 'Mees-Moeders', tot 33 jaar, een bijdrage vragen voor een speciaal project op het gebied van bijvoorbeeld kunst en cultuur, wetenschap en extra studie, maatschappelijke projecten en sport. Wij willen jonge Mezen aanmoedigen om de vleugels uit te slaan, de horizon te verbreden, levenservaring op te doen en om zich in te zetten voor anderen.
- *3a- Voor een bijzonder doel op cultureel, kunstzinnig, maatschappelijk of wetenschappelijk gebied waar een jonge Mees of kind van een 'Mees-Moeder' persoonlijk bij betrokken is en dit, behalve met eigen, praktische inzet ook financieel zou willen steunen.

Wij denken dat Sara Anna Barbara van der Dussen van Beeftingh - Mees, de 'oermoeder' van dit fonds (1797-1880), als ze nu leefde, zich zou verheugen als door haar schenking jonge mensen ervaringen opdoen waar ze hun verdere leven plezier van kunnen hebben.

Wie in aanmerking wil komen voor een bijdrage uit het fonds, wordt gevraagd ons liefst per email een brief te sturen met een beschrijving van de situatie en het probleem (in geval *1), de opleiding, cursus of studie(reis) (in geval *2) of het project (in geval *3), met een financiële toelichting en een motivatie.

Het bestuur kan hiervoor richtlijnen sturen, nadere informatie geven en eventuele vragen beantwoorden.

Met hartelijke familiegroet

Het dagelijks bestuur:
Madeline ter Horst-Mees, voorzitter,
madelineterhorst@hetnet.nl, 020-6128126
Joost Mees, penningmeester, joost.mees@mdhi.nl

FOR WHOM IS THIS SUPPORT MEANT?

- *1. Our most important focus is those family members who have a need for financial support. This need can be for various reasons and can be long or short term.
- *2. Financial help for education, a course or studies, study trip.
- *3. For our "Young Mees Project". Young Meeses, or children of so-called Mees-mothers, up to 33 years of age, may ask for financial help for a special project in, for example, art, culture, sciences, extra studies, social work projects and/or sport. We would like to encourage young Meeses to spread their wings and widen their horizons, learn more about life and learn how to assist others.
- *3. For a very special goal, in art, culture, social work or science where a young Mees or child of a 'Mees-Mother' is personally involved in and that he or she supports by practical work, but would like to support financially as well.

We believe that if Sara Anna Barbara van der Dussen van Beeftingh - Mees, de 'ancestress' of this fund (1797-1880), were still alive, she would have been pleased to see her gifts used to allow young people to gain experiences to better their lives and the lives of those around them.

If you would like to ask for support from the Foundation, please send an email or letter explaining the situation and the problem (in the event of *1), the education, course or study trip (in the event of *2) or the project (in the event of *3), and include a financial statement and a letter of motivation.

If you need a further, more extensive explanation, more information or have specific questions, please do not hesitate to contact one of the members of the board.

Warmest 'family' regards,

The board:
Madeline ter Horst-Mees, madelineterhorst@hetnet.nl,
020-6128126
Joost Mees, Treasurer, joost.mees@mdhi.nl

EIGENZINNIGE REMBRANDT IN UNIEKE EXPOSITIE RIJKSMUSEUM

De Duitse expressionistische schilder Max Liebermann zei eens: "Als ik de schilderijen van Frans Hals zie wil ik zelf aan de slag, maar als ik een Rembrandt bekijk wil ik het schilderen opgeven." In het Rijksmuseum is tot en met 17 mei de unieke tentoonstelling over Rembrandt van Rijn in zijn latere periode te zien. Vanaf 1650 toen Rembrandt 46 jaar was.

Non-conformistisch

Rembrandt (1606-1669) is vooral wereldberoemd geworden door zijn uitgekende 'clair obscure', waarbij de achtergrond vaak donker is en de voorgrond licht. Rembrandt gebruikt deze techniek om de aandacht op een bepaalde figuur of voorwerp te vestigen. Nu wordt Rembrandt erkend als een van de grootste schilders ter wereld. In zijn tijd was er echter veel kritiek omdat hij de gevestigde regels aan zijn laars lapte. Sommigen critici noemde hem daarom de 'Ketter in de schilderkunst'. Hij schildert gewone mensen en niet alleen notabelen en de rijken der aarde, zoals in die tijd gebruikelijk was. Hij schilderde ook lelijkheid, onrecht en armoede. Hij verkwanselt hierdoor zijn talenten zeiden zijn criticasters. Zo schildert hij mollige alledaagse vrouwen, die niet aan het klassieke schoonheidsideaal van nu beantwoorden. Zie bijvoorbeeld zijn bekende Badende Vrouw in een stroom.

Rembrandt is eigenzinnig en non-conformistisch. Hij zocht altijd de grenzen op van wat betamelijk werd geacht. Hij wilde het leven schilderen zoals het echt was. Voorop staat zijn streven om de diepste drijfveren en emoties van mensen te leren begrijpen en weer te geven. Ook valt zijn enorme experimenteerdrijf op in het schilderen, tekenen en etsen. Rembrandt is met name bekend geworden als portrettist (zie foto 1: Jacob Trip), maar hij probeerde allerlei verschillende genres en technieken uit. Het ene moment schildert hij heel realistisch en verfijnd, in een ander werk brengt hij de verf met grove klodders op het doek en bewerkt het met de achterkant van zijn penseel op het canvas.

Rembrandt van Rijn heeft zo'n 500 schilderijen, ongeveer 300 etsen en meer dan 1000 tekeningen gemaakt. Een groot oeuvre als je bedenkt dat hij 63 jaar is geworden, redelijk oud voor die tijd. De schilder had drie belangrijke vrouwen in zijn leven. Saskia en Hendrickje waren zijn respectievelijke echtgenotes, die hij beiden verloor en Geertje was

Foto 1: Jacob Trip

zijn maîtresse. Of dat nog niet genoeg was stierven er vijf van de zes kinderen van Rembrandt, zijn zoon Titus stierf een jaar voordat hij zelf overleed.

Stofuitdrukking ongeëvenaard

De expositie is in tien hoofdstukken opgedeeld en gaan over Rembrandt's artistieke drijfveren. Om er enkele belangrijke uit te lichten: Zelfportretten, Naer 't leven (Knielende Vrouw, foto 2), Intimiteit (foto 3: De Joodse bruid), Innerlijke strijd (foto 4: Lezende Oude Vrouw) en Verzoening (foto 5: Jacob Zegent de Zonen van Jozef).

Het is opmerkelijk te zien dat een man met een vrij plomp uiterlijk, zulke exquisite werken kan maken. Rembrandt zou een van de Aardappeleters van Van Gogh geweest kunnen zijn. Maar het bewijst ook dat het nogal kortzichtig is om iemand te beoordelen op zijn uiterlijk. Ieder mens is een universum, bestaande uit ontelbare tegenstrijdigheden. Hoe meer contrasten, hoe fascinerender vaak. Dat geldt zeker voor Rembrandt van Rijn. De grote belangstelling voor deze unieke tentoonstelling is begrijpelijk. Er zijn schilderijen en tekeningen te bewonderen, die

Foto 2: Knielende vrouw

waarschijnlijk nooit meer in Nederland te zien zullen zijn. The Engelse krant The Times noemde de expositie dan ook: 'The Event of the Year'.

Fabelachtig mooi

Rembrandts spel met licht en donker is fabelachtig mooi, zijn kleurgebruik en stofuitdrukking ongeëvenaard en zijn keuze in onderwerpen heerlijk

Foto 4: Lezende Oude Vrouw

tegendraads. IJdelheid was hem niet vreemd gezien het feit dat hij meer dan 80 zelfportretten maakte. Dit waren gedeeltelijk ook oefeningen en opdrachten. De andere grote Nederlandse schilder Vincent van Gogh schreef aan zijn broer Theo, na het zien van een van zijn topstukken, het tedere De Joodse Bruid: "wat een intiem, wat een oneindig sympathiek schilderij".

■ Jaap Mees

Foto 3: De Joodse Bruid

Foto 5: Jacob Zegent de Zonen van Jozef

FINANCIEEL OVERZICHT 2014 S.G.M.

Inkomsten	
Rente	598,00
Contributies	2.840,00
Verkoop familie-artikelen	34,00
Totaal Inkomsten	3.472,00
Uitgaven	
Administratiekosten	220,00
Cadeaux	150,00
Kroniek	2.431,00
Kleine Mezendag	630,00
Schilderijen Opslag	1.967,00
Jongerenborrel	160,00
Reservering Mezendag	0,00
Totaal Uitgaven	5.558,00
Nadelig Saldo 2014	-2.086,00
Banksaldi per 1.1.2014	46.803,70
Banksaldi per 31.12.2014	44.717,70

■ Barend Mees, penningmeester

STICHTING GESLACHT MEES

Genealogie Hans Mees, Neherpark 136, 2264 Zc Leidschendam tel 070-3866304.
Redactieadres Kroniek: Jaap Mees, Westhaven 24 b, 0182-603701/ jaapmees@online.nl